

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Г.І.Слозанська

«09» вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Логопедія

Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський)</u>
Галузь знань	<u>01 Освіта/Педагогіка</u> (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	<u>016 Спеціальна освіта</u> (код і найменування спеціальності)
Освітня програма	<u>Логопедія</u> (найменування освітньої програми)
Мова навчання	<u>українська</u>

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Логопедія» для студентів освітньої програми «Логопедія» спеціальності 016 «Спеціальна освіта» галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Розробник:

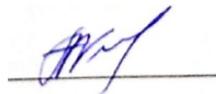
Т. М. Цегельник – доктор філософії, доцент, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

О. Л. Медвідь – асистент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти.

Протокол № 2 від «09» вересня 2025 р.

Завідувач кафедри спеціальної
та інклюзивної освіти

Ганна СЛОЗАНСЬКА

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Логопедія.
2	Спеціальність	016 Спеціальна освіта
3	Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
4	Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	1
8	Семестр	2
9	Кількість змістових модулів	2
10	Форма підсумкового контролю	Залік
11	ІНДЗ	-
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4 кредитів
12	Загальна кількість годин	120
13	Аудиторні заняття (год.)	Денна форма – 48, заочна форма – 24
14	Лекції (год.)	Денна форма – 16, заочна форма – 8
15	Семінарські заняття (год.)	Денна форма –, заочна форма –
16	Практичні заняття (год.)	Денна форма –16 , заочна форма – 8
17	Лабораторні заняття (год.)	Денна форма –16 , заочна форма – 8
17	Самостійна робота студента (год.)	Денна форма – 72, заочна форма – 96

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
 для денної форми навчання – 45 % до 55%;
 для заочної форми навчання – 20% до 80%.

2. Мета навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «Логопедія» є вивчення особливостей діяльності вчителя-логопеда, симптоматики порушень мовленнєвого розвитку, методів та прийомів обстеження дітей із порушеннями мовлення. Особливу увагу під час вивчення курсу відведено ознайомленню з анатомо-фізіологічними основами логопедії.

Вивчення дисципліни забезпечує набуття наступних компетенцій:

Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів спеціальної та інклюзивної освіти та логопедії зокрема і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Фахові компетентності:

СК 1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, раннього втручання, розвитку і корекції, навчання і виховання, реабілітації і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК 2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної, інклюзивної освіти та логопедії.

СК 3. Здатність застосовувати психологопедагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК 4. Здатність планувати та організовувати корекційно-логопедичну роботу з урахуванням структури та особливостей порушення мовленнєвого розвитку, актуального стану та потенційних можливостей дітей, оцінювати її результати.

СК 7. Здатність дотримуватися вимог до організації навчального та корекційно-розвивального освітнього середовища.

СК 8. Готовність до діагностико-консультативної діяльності.

СК 13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з порушеннями мовленнєвого розвитку, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК 15. Здатність чітко та аргументовано висловлювати власні професійні переконання, враховуючи особливості аудиторії та ситуації спілкування, надавати точний, своєчасний та дієвий зворотній зв'язок клієнтам та колегам.

СК 16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

СК 17. Здатність надавати інформацію та допомогу щодо отримання логопедичних та інших корекційно-розвиткових послуг, залучати ресурси, необхідні для забезпечення наявних потреб клієнтів.

СК 20. Здатність визначати першочергові завдання, ефективно розподіляти навантаження, використовувати час та вирішувати труднощі у повсякденній професійній діяльності.

3. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни «Логопедія» забезпечує досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання:

РН 1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

РН 2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН 3. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування, обмеження життєдіяльності у контексті професійних завдань.

РН 5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу та логопедичного супроводу у різних типах закладів.

РН 6. Планувати освітньо-корекційну роботу на основі результатів психолого-педагогічної діагностики осіб з порушеннями мовленнєвого розвитку з врахуванням їхніх вікових та індивідуально-типологічних відмінностей.

РН 7. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом.

РН 8. Організовувати і здійснювати психолого-педагогічне вивчення дітей з особливостями психофізичного розвитку, діагностико-консультативну діяльність.

РН 10. Здійснювати спостереження за дітьми з порушеннями мовлення, реалізовувати логопедичний супровід з урахуванням їхніх психофізичних, вікових особливостей, індивідуальних освітніх потреб, можливостей та здібностей.

РН 16. Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

РН 17. Мати навички самостійного навчання та пошуку необхідної інформації.

РН 19. Аналізувати зміст, методи, особливості організації навчання, моделювати педагогічні якища та процеси, передбачати їх результати, виходячи з потреб, можливостей та труднощів дітей з мовленнєвими порушеннями.

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи логопедії

Тема 1. Логопедія як галузь спеціальної педагогіки.

Визначення логопедії як науки. Мета та завдання логопедії. Методологічні основи логопедії. Зв'язок логопедії з іншими науками. Принципи та методи логопедії як науки. Значення вивчення логопедії. Актуальні проблеми сучасної логопедії. Понятійно-категоріальний апарат логопедії.

Тема 2. Професія вчителя-логопеда: історичний аспект та сучасний вимір.

Основні види професійної діяльності логопеда: навчально-вихована, діагностикоаналітична, корекційно-розвивальна, соціально-педагогічна, науково-методична, консультативна, культурно-просвітницька, організаційно-управлінська. Типові професійні завдання кожного виду професійної діяльності логопеда. Функції професійної діяльності логопеда, які фахівець здійснює в процесі професійної діяльності. Структура професіограми логопеда, її основні розділи: зміст діяльності та психологічна характеристика професії та основні вимоги до професії. Модель сучасного фахівця з логопедії. Посадові обов'язки, права та відповідальність фахівця.

Тема 3. Документація вчителя-логопеда.

Журнали обліку дітей із зазначенням порушення та дітей, що очікують зарахування на індивідуальні логопедичні заняття. Картки мовленнєвого розвитку дітей. Складання плану індивідуальної роботи, занять у підгрупах. Порядок відрахування дітей з індивідуальних логопедичних занять. Особливості розподілу робочого часу логопеда. Направлення до ІРЦ. Паспорт логопедичного пункту. Строки збереження документації.

Тема 4. Періоди розвитку дитини.

Періоди розвитку дитини: період немовляти, раннє дитинство, дошкільне дитинство. Сенсомоторний розвиток дитини (зорове, стухове сприймання, розвиток моторики і тактильної чутливості). Мисленнєвий розвиток (Рефлекси немовляти та час згасання, показники поведінки немовляти, характерні ознаки мисленнєвих проявів (раннє дитинство), стадії сенсомоторного інтелекту, ознаки інтелектуального розвитку). Формування мовлення в процесі онтогенетичного розвитку дитини(розвиток активного мовлення, розуміння мовлення).

Тема 5. Класифікація звуків мовлення.

Класифікація голосних звуків. Характеристика приголосних звуків української мови. Класифікація приголосних звуків за М.Савченко.

Тема 6. Анатомо-фізіологічні основи логопедії.

Будова мовленнєвого апарату. Центральний і периферійний мовленнєвий апарат. Будова центрального мовленнєвого апарату та його функції. Будова периферійного мовленнєвого апарату та його функції. Фізіологічний механізм мовленнєвої діяльності Будова носової, ротової порожнини, горлянки, гортані. Будова підголосової порожнини. Анатомо-фізіологічні особливості м'язів обличчя. Роль правої та лівої півкулі у фізіологічному мовленнєвому аспекті. Латералізація та центри мовлення.

Тема 7. Причини мовленнєвих порушень.

Витоки дослідження мовленнєвих порушень. Основні причини мовленнєвих порушень. Передумови у виникненні порушень мовлення. Екзогенно-органічні чинники як причина мовленнєвих порушень. Спадковість у виникненні порушень мовлення. Роль соціальних чинників у виникненні мовленнєвих порушень.

Тема 8. Класифікація мовленнєвих порушень.

Психолого-педагогічна класифікація. Фонетико-фонематичний недорозвиток. Загальний недорозвиток мовлення. Клініко-педагогічна класифікація. Дисфонія. Дислалія. Ринолалія. Дизартрія. Брадилалія. Тахілалія. Афазія. Алалія. Дислексія. Дисграфія.

Тема 9. Обстеження дітей з порушеннями мовлення.

Методика психолого-логопедичного обстеження невербальних функцій у дітей з порушеннями мовлення (сукцесивна здатність, предметний гнозис, кольоровий гнозис, гнозис форми та величини, оптико-просторовий гнозис, обстеження моторики). Дослідження імпресивного мовлення. Дослідження експресивного мовлення. Обстеження пізнавальної сфери дітей з порушеннями мовлення: особливості сприймання; особливості уваги; характеристика пам'яті; характеристика мислення; характеристика уяви. Обстеження особистісних особливостей дітей з порушеннями мовлення: особливості характеру; особливості емоційної сфери; особливості вольової сфери.

4.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	кількість годин										
	денна форма						заочна форма				
	усього	у тому числі					усього	у тому числі			
		лекції	семінарські заняття	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота		лекції	лабораторні заняття	практичні заняття	самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні основи логопедії											
Тема 1. Логопедія як галузь спеціальної педагогіки.	10	1	-	1	1	7	11	1	1	-	10
Тема 2. Професія вчителя-логопеда: історичний аспект та сучасний вимір	10	1	-	1	1	7	12	-	-	1	10
Тема 3. Документація вчителя-логопеда.	13	2	-	2	2	7	13	1	1	1	10
Тема 4. Періоди розвитку дитини. Етіологія мовленнєвого дизонтогенезу.	13	2	-	2	2	7	13	1	1	1	10
Тема 5. Класифікація звуків мовлення	13	2	-	2	2	7	13	1	1	1	10
Тема 6. Анатомо-фізіологічні основи логопедії	13	2	-	2	2	7	13	1	1	1	10
Тема 7. Причини мовленнєвих порушень.	13	2	-	2	2	7	13	1	1	1	10
Тема 8. Класифікація мовленнєвих порушень	13	2	-	2	2	7	13	1	1	1	10
Тема 9. Обстеження дітей та дорослих з порушеннями мовлення.	13	2	-	2	2	7	13	1	1	1	10
Разом за змістовим модулем	111	16	-	16	16	63	114	8	8	8	90
ІНДЗ	9	-	-	-	-	9	6	-	-	-	6
Всього годин	120	16	-	16	16	72	120	8	8	8	96

4.3. Теми лекцій

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Логопедія як галузь спеціальної педагогіки.	1	1
2	Тема 2. Професія вчителя-логопеда: історичний аспект та сучасний вимір	1	
3	Тема 3. Документація вчителя-логопеда.	2	1
4	Тема 4. Періоди розвитку дитини. Етіологія мовленнєвого дизонтогенезу.	2	1
5	Тема 5. Класифікація звуків мовлення	2	1
6	Тема 6. Анатомо-фізіологічні основи логопедії	2	1
7	Тема 7. Причини мовленнєвих порушень.	2	1
8	Тема 8. Класифікація мовленнєвих порушень	2	1
9	Тема 9. Обстеження дітей та дорослих з порушеннями мовлення.	2	1
	Всього годин	16	8

4.4. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Логопедія як галузь спеціальної педагогіки.	1	-
2	Тема 2. Професія вчителя-логопеда: історичний аспект та сучасний вимір	1	1
3	Тема 3. Документація вчителя-логопеда.	2	1
4	Тема 4. Періоди розвитку дитини. Етіологія мовленнєвого дизонтогенезу.	2	1
5	Тема 5. Класифікація звуків мовлення	2	1
6	Тема 6. Анатомо-фізіологічні основи логопедії	2	1
7	Тема 7. Причини мовленнєвих порушень.	2	1
8	Тема 8. Класифікація мовленнєвих порушень	2	1
9	Тема 9. Обстеження дітей та дорослих з порушеннями мовлення.	2	1
	Всього годин	16	8

4.5. Теми лабораторних занять

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Логопедія як галузь спеціальної педагогіки.	1	1
2	Тема 2. Професія вчителя-логопеда: історичний аспект та сучасний вимір	1	-
3	Тема 3. Документація вчителя-логопеда.	2	1
4	Тема 4. Періоди розвитку дитини. Етіологія мовленнєвого дизонтогенезу.	2	1
5	Тема 5. Класифікація звуків мовлення	2	1
6	Тема 6. Анатомо-фізіологічні основи логопедії	2	1
7	Тема 7. Причини мовленнєвих порушень.	2	1
8	Тема 8. Класифікація мовленнєвих порушень	2	1
9	Тема 9. Обстеження дітей та дорослих з порушеннями мовлення.	2	1
	Всього годин	16	8

4.6. Самостійна робота

№ теми	Назва теми	кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Логопедія як галузь спеціальної педагогіки.	7	10
2	Тема 2. Професія вчителя-логопеда: історичний аспект та сучасний вимір	7	10
3	Тема 3. Документація вчителя-логопеда.	7	10
4	Тема 4. Періоди розвитку дитини. Етіологія мовленнєвого дизонтогенезу.	7	10
5	Тема 5. Класифікація звуків мовлення	7	10
6	Тема 6. Анатомо-фізіологічні основи логопедії	7	10
7	Тема 7. Причини мовленнєвих порушень.	7	10
8	Тема 8. Класифікація мовленнєвих порушень	7	10
9	Тема 9. Обстеження дітей та дорослих з порушеннями мовлення.	7	10
	ІНДЗ	9	6
	Всього годин	72	96

4.7. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Підготувати проєкт у вигляді презентації на одну із запропонованих тем, обсягом 10–15 слайдів. Структура презентації є довільною, проте може містити такі компоненти: план, вступ, основна частина, висновки, список використаної літератури). Вітається використання відеофрагментів, фото та інших матеріалів.

1. Будова артикуляційного апарату: рухомі та нерухомі частини.
2. Генотип та фенотип.
3. Залежність між клінічною та психолого-педагогічною класифікацією.
4. Користуючись різноманітними науковими джерелами
5. Медична класифікація (МКХ-10).
6. Написати доповідь на тему: „Фонема української мови”.
7. Обстеження у дітей кін естетичних процесів і слухо-мовленнєвої пам’яті.
8. Оптимальні етапи розвитку психічних функцій у дитини.
9. Особливості професійної компетентності логопеда.
10. Підвищення ділової кваліфікації вчителя-логопеда.
11. Поняття «гнозис» та «праксис».
12. Поняття «дизонтогенез», назвати основні закономірності психічного дизонтогенезу.
13. Послідовність формування психічних процесів, що забезпечують розвиток у дитини мовлення.
14. Прослідкувати семантику понять “фонема”, “звук”, “аллофон”.
15. Розвиток та становлення логопедії в Україні.
16. Роль слуху в розвитку мовлення дитини.
17. Скласти порівняльну характеристику стану психофізичного розвитку дитини від року до семи.
18. Співпраця вчителя-логопеда з батьками.

5. Засоби оцінювання, методи навчання та демонстрування результатів навчання

Методи навчання

Репродуктивні, проблемні та частково-пошукові, інтерактивні та активні методи. Словесні методи навчання: лекція, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, робота з літературою, участь у дискусії.

Методи контролю

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування.

Методи письмового контролю: тести.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз тощо.

6. Форми контролю

У процесі вивчення дисципліни «*Основи наукових досліджень*» використовуються такі форми контролю:

– поточний контроль здійснюється у формі оцінювання результатів навчальної діяльності студентів на семінарських та практичних заняттях та виконання ними завдань самостійної роботи;

– підсумковий контроль проводиться у формі заліку (тестування на сервері електронних ресурсів MOODLE у термін, визначений графіком підсумкового контролю).

7. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Денна/ заочна форма

За роботу на *практичному та лабораторному занятті* студент може отримати максимум 4 бали.

4 бали: студент демонструє ґрунтовні знання матеріалу практичного заняття в повному обсязі, вміє вільно висловлює думку з проблемних питань, виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

3 бали: студент демонструє повні, систематичні знань з практичного заняття, вміє вільно висловлює думку з проблемних питань, самостійно аналізує події, явища, факти, однак при викладі матеріалу студент допускає несуттєві помилки.

2 бали: студент демонструє знання основного матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність з проблемних питань, допускає суттєві помилки при викладі матеріалу, але спроможний усунути їх із допомогою викладача.

1 бал: студент демонструє фрагментарні знання матеріалу практичного заняття, що складає менше 50% необхідного обсягу, не знає основної термінології, не вміє логічно висловлюватися.

0-балів: студент не володіє знаннями з практичного заняття, відповідь неправильна або відсутня взагалі.

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(денна та заочна форми)**

Критерій	Зміст оцінювання	Максимальна кількість балів	
		ДЕННА 28 балів	ЗАОЧНА 36 балів
Актуальність та обґрунтованість теми	Чітке розкриття сутності проблеми, логічне обґрунтування вибору теми, зв'язок із сучасними тенденціями освіти, інклюзивної та спеціальної педагогіки.	4 бали	6 балів
Науково-теоретичний рівень опрацювання	Глибина теоретичного аналізу, використання наукових джерел, уміння узагальнювати, систематизувати, робити висновки.	6 балів	8 балів
Самостійність і творчий підхід	Вияв авторського бачення, аналітичність, інтерпретація наукових ідей, креативність у поданні матеріалу, аргументованість позиції.	4 бали	6 балів
Практична значущість (прикладний аспект)	Уміння застосувати теоретичні знання для розв'язання педагогічних, логопедичних чи інклюзивних завдань; наявність пропозицій, рекомендацій, прикладів.	5 балів	5 балів
Структура, логіка і культура оформлення	Логічна побудова роботи, наявність усіх структурних елементів (вступ, основна частина, висновки, список літератури), послідовність викладу, грамотність, оформлення за вимогами.	5 балів	5 балів
Якість презентації та захисту ІНДЗ	Чіткість і лаконічність виступу, уміння аргументовано відповідати на запитання, володіння матеріалом, використання візуальних засобів.	4 бали	6 балів

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Денна форма

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I (поточне тестування та самостійна робота)																	І Н Д З	С У М А	
Т1		Т2		Т3		Т4		Т5		Т6		Т7		Т8		Т9			
П1	Л1	П2	Л2	П3	Л3	П4	Л4	П5	Л5	П6	Л6	П7	Л7	П8	Л8	П9	Л9		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	28	100

Заочна форма

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I (поточне тестування та самостійна робота)																	І Н Д З	С У М А	
Т1		Т2		Т3		Т4		Т5		Т6		Т7		Т8		Т9			
Л1	П1	П2	Л2	П3	Л3	П4	Л4	П5	Л5	П6	Л6	П7	Л7	П8	Л8	П8	Л8		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	36	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для заліку	
90 – 100	A	відмінно	Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповідь.

82-89	B	добре	Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує справи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
74-81	C		Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти самостійно вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок.
64-73	D	задовільно	Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
60-63	E		Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивну рівні
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять значну частину навчального матеріалу
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів.

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Мультимедійний проектор – демонстрація презентацій.
2. Комп'ютери з доступом до Інтернету – проведення підсумкового контролю.

9. Рекомендована література

Основна

1. Дегтяренко Т.М., Лобанова О.В., Дудченко І.О. Мовленнєва і сенсорна системи та їх порушення. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2022. 416 с.
2. Довідник учителя-логопеда /Авт.-упор. Лупінович С.М. Тернопіль: Мандрівець, 2008. 112 с.
3. Логопедія: підручник / За ред. М.К.Шеремет. Вид. 3-тє, перер. та доповн. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 672 с.
4. Рібцун Ю. В. Професійний довідник учителя-логопеда ЗДО. Х.: Вид.група «Основа», 2012. 239 с.
5. Тищенко В.В., Рібцун Ю.В. Як навчити дитину правильно розмовляти: Від народження до 5-ти років: Поради батькам. К.: Літера ЛТД, 2006. С. 9-19.
6. Федорович Л.О. Постановка звуків у вимові дітей дошкільного віку. Кременчук: Християнська Зоря, 2007. 72 с.
7. Хоменко П. В. Вікові особливості моторики людини: Навчальний посібник. Полтава, 2005. 28 с.
8. Цегельник Т., Поліщук В. (2023) Роль вчителя-логопеда у психолого-педагогічному супроводі дітей дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення. *Освіта. Інноватика. Практика*, Том11, №10. С. 50-55. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol11i10-007>
9. Шеремет М. К. Корекція просодичної сторони мовлення у дітей старшого дошкільного віку з дизартрією: навч.-метод. посіб. Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2013. 192 с.
10. Яковлева С.Д. Анатомо-фізіологічні та клінічні основи дефектології: Навчальний посібник. Херсон: Персей, 2001. 268 с.

Додаткова

1. Анатомія, фізіологія та патологія органів слуху і мовлення : навч. посібник для студ. ф-ту дошк. та корекц. освіти / уклад. Н. П. Голуб. Умань : Візаві, 2015. 116 с.
2. Боярчук О. Д. Анатомія, фізіологія и патологія органів слуху та мови: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Луганськ: Альма-матер, 2008. 175 с.
3. Гончар Н.П., Цегельник Т.М.(2023) Розвиток мовлення дітей дошкільного віку в інклюзивних групах ЗДО. *Інноваційна педагогіка*. Вип.63. Т.2. С.47-50. http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/63/part_2/9.pdf
4. Макаруч, М. Ю., Куценко, Т. В., Кравченко В.І., Данилов С.А. Психофізіологія: навчальний посібник. К. : ООО «Інтерсервіс» , 2011. 329 с.